

DEGRADOVANÉ ÚZEMIA V MESTÁCH SR

Ing. Robert Robenek

Degradované územia (brownfieldy)

Za degradované mestské územia sa považujú plochy, ktoré **prestali plniť svoju pôvodnú funkciu** a kde sa narušujú vzťahy a väzby medzi človekom a jeho prostredím natoľko, že zvrátiť degradáciu je možné iba vynaložením mimoriadneho vkladu energie na nápravu tohto stavu.

Degradované územia

Rozoznávame dve hlavné skupiny degradovaných území

Degradované územia urbánne – brownfieldy sú plochy, ktoré:

- boli degradované predchádzajúcim využívaním
- sú schátralé, alebo využité len čiastočne
- nachádzajú sa celkom, alebo čiastočne v urbanizovanom území
- vyžadujú určitú intervenciu, aby mohli byť znovu využívané
- môžu mať skutočné, alebo pravdepodobné problémy so znečistením (environmentálne záťaže)

Degradované územia

Degradované územia prírodné v urbanizovanom prostredí – sú plochy, ktoré:

- majú prírodný charakter (verejná zeleň, rekreačné plochy, vodné toky, brehové porasty, skupinová a solitérna zeleň)
- vplyvom degradácie prestali plniť svoju pôvodnú funkciu a došlo ku zásadným zmenám prírodných spoločenstiev, resp. k deštrukcii cieľového ekosystému (napr. zdevastovaný park, a pod.)

Medzi hlavné znaky patrí zdegradovaná pôda, výskyt inváznych druhov rastlín, navážky a skládky odpadov

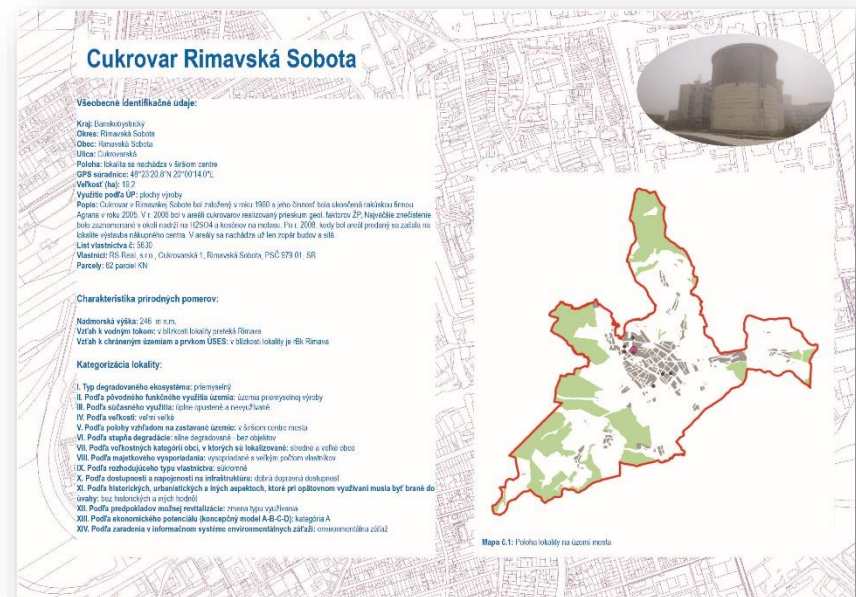

Základné kroky postupu identifikácie a inventarizácie

1. Určenie rozsahu riešeného územia (región – kraj – okres – obec – k.ú.)
2. Zhromaždenie vstupných údajov a indícií
3. Vytipovanie potenciálnych plôch
4. Terénny prieskum
5. Vyhodnocovanie, overovanie a kategorizácia získaných informácií
7. Spracovanie evidenčnej karty
8. Prevod údajov do prostredia GIS
9. Vyhodnocovanie a analýza údajov
10. Vklad lokalít do webovej aplikácie

Vyhotovenie evidenčnej karty

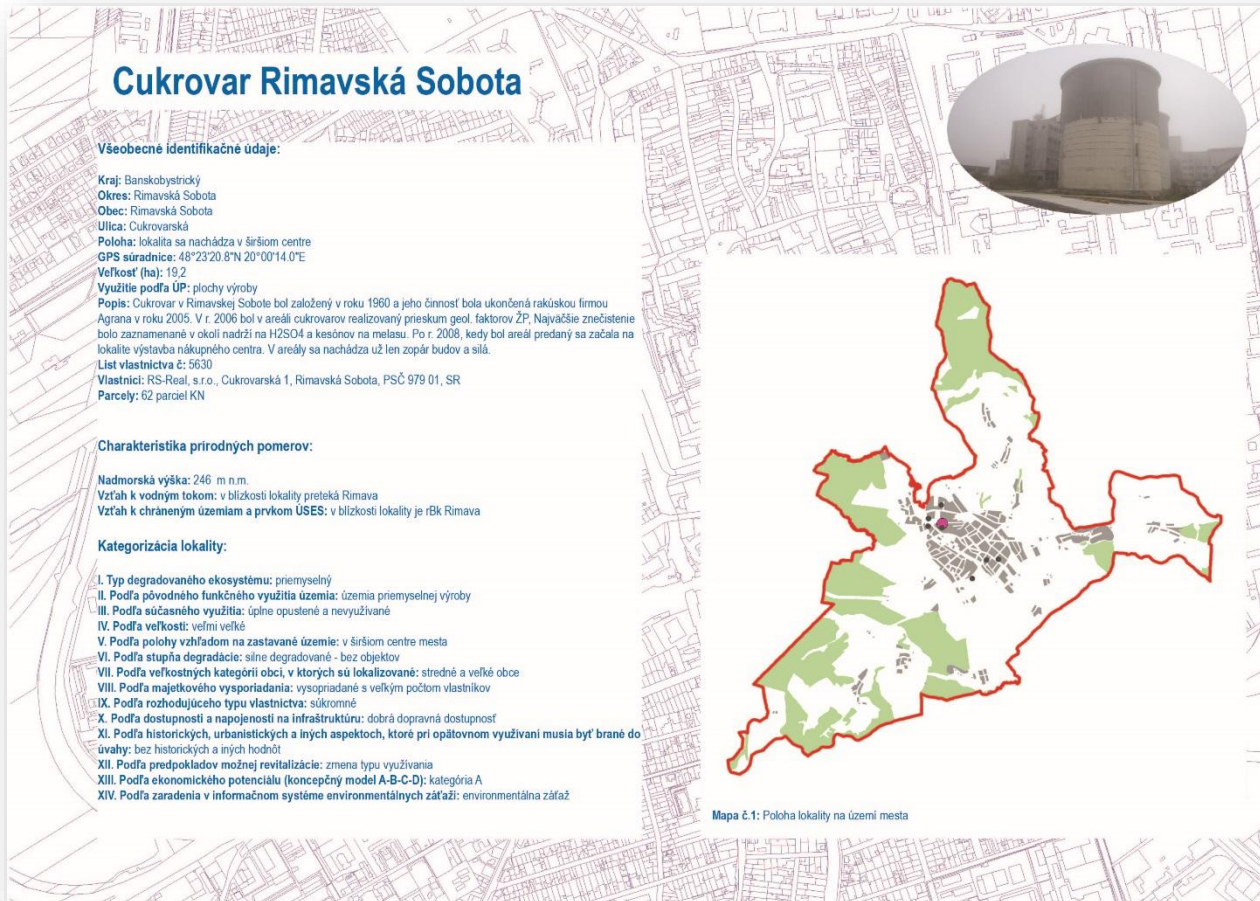
Pozostáva z popisu lokality, jeho súčasného stavu, GPS súradníc, vlastníckych vzťahov, výpis z KN parciel na ktorých sa daná lokalita nachádza, charakteristiky podľa územného plánu, vzťahu k chráneným územiám a vodným tokom, majetkových vzťahov, klasifikácie lokality (podľa veľkosti, stupňa degradácie, odhadovaných nákladov na revitalizáciu atď.) s priloženými mapovými a fotografickými prílohami

Kategorizácia lokality

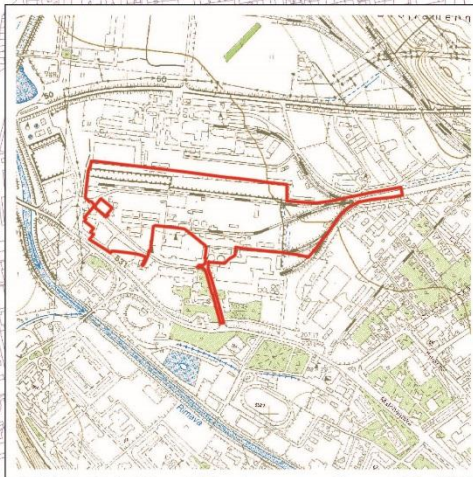
- I. Typ degradovaného územia
- II. Podľa pôvodného funkčného využitia územia
- III. Podľa súčasného využitia
- IV. Podľa veľkosti
- V. Podľa polohy vzhľadom na zastavané územie
- VI. Podľa stupňa degradácie
- VII. Podľa veľkostných kategórií obcí, v ktorých sú lokalizované
- VIII. Podľa majetkového vysporiadania
- IX. Podľa rozhodujúceho typu vlastníctva
- X. Podľa dostupnosti a napojenosti na infraštruktúru
- XI. Podľa historických, urbanistických a iných aspektov, ktoré pri opätovnom využívaní musia byť brané do úvahy
- XII. Podľa predpokladov možnej revitalizácie
- XIII. Podľa ekonomického potenciálu (konceptný model A-B-C-D)
- XIV. Podľa zaradenia v informačnom systéme environmentálnych záťaží

Vyhotovenie evidenčnej karty

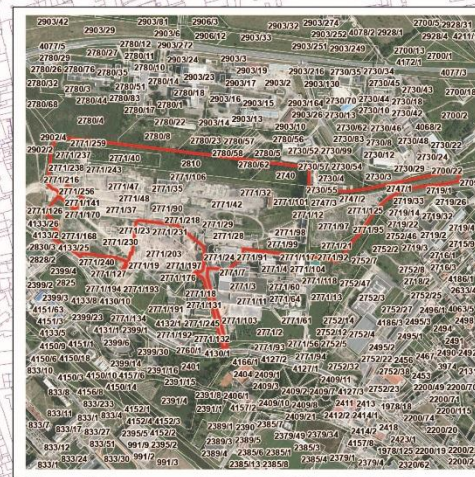

Vyhotovenie evidenčnej karty

Mapové prílohy

Základná mapa 1:10 000

Kataster nehnuteľností

Vyhotovenie evidenčnej karty

Fotografia č.1

Fotografia č.2

Fotografia č.3

Fotografia č.4

Využitelnosť databázy degradovaných území

Identifikácia a evidencia problémových lokalít umožní okrem opätovného využitia a novej výstavby pre priemysel, bývanie, či služby zamerať sa pri návrhu ich revitalizácie a regenerácie na:

- celkové zlepšenie životného prostredia v mestách,
- zlepšenie ekosystémových služieb zväčšením výmery verejných plôch zelene a zvýšenie ich kvality
- na obnovu a revitalizáciu degradovaných území v urbanizovanom prostredí je nutné vynaložiť vysoké finančné aj nefinančné náklady, **preto je potrebné v rámci efektívneho využívania verejných financií veľmi zodpovedne zvážiť**, ktoré územia a lokality je potrebné revitalizovať.

Príklady dobrej praxe EDEN Project

- je postavený v roku 1996 na území kde sa ťažila hlina pre keramickú výrobu
- nachádza sa v regióne Cornwall vo Veľkej Británii
- nachádzajú sa tu viaceré botanické záhrady, ktoré reprezentujú rôzne ekologické podmienky a tým propagujú biologickú rozmanitosť, ale nachádzajú sa tu aj koncertné sály a veľké pódium pre organizovanie kultúrnych akcií
- „Biómy“ sa rozkladajú na území 2,2 ha a sú tvorené **8 kupolami** s polomerom od 18 do 65 m podľa rastlínstva, ktoré sa v nich nachádza
- projekt bol postavený v dvoch fázach: **Fáza 1** – návštevnícke centrum – je postavený na vrchole 15 hektárového pozemku, poskytujúci dramatický výhľad do bývalej ťažobnej jamy. Slúži ako „vstup do raja“, sú tu predajne vstupeniek, obchody, toalety a galérie. **Fáza 2** je spojená s biologickou diverzitou, sekvencia veľkých priesvitných dômov, ktoré tvoria tropickú vlhkosť a teplé teplotné oblasti a budovu, ktorá ich spája.

Príklady dobrej praxe EDEN Project

Príklady dobrej praxe EDEN Project

Príklady dobrej praxe EDEN Project

Príklady dobrej praxe **Cotswold waterpark**

- Je najväčším systémom vápencových jazier vo Veľkej Británii
- Vytvorené boli za posledných 50 rokov ťažbou vápencových štrkov z Cotswold Hills
- Po ukončení ťažby v 70 – tých rokoch boli ťažobných jamy zatopené vodou
- Waterpark je mixom chránených území, rybárskych dedín a rekreačných rezortov
- Lokalita má: 74 rybárskych jazier, 10 jazier so štatútom „Územia špeciálneho vedeckého záujmu“, 150 km peších, jazdeckých a cyklistických ciest a cca 20 000 obyvateľov

Príklady dobrej praxe **Cotswood waterpark**

Príklady dobrej praxe **Cotswood waterpark**

Ďakujem za pozornosť